

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości "D." S.A.
w upadłości likwidacyjnej w B.
przeciwko C. Sp. z o.o. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 marca 2017 r.,
na skutek skarg kasacyjnych: strony powodowej i strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 21 kwietnia 2016 r., sygn. akt V ACa ../14,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną powoda od wyroku w części uwzględniającej powództwo (pkt 1 tiret pierwsze) i oddalającej apelację pozwanej (pkt 2), a w pozostałej części odmawia przyjęcia jej do rozpoznania,**
- 2. odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanej,**
- 3. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] - na skutek apelacji obu stron - zmienił wyrok Sądu Okręgowego w [...], którym zasadzono od pozwanej na rzecz powoda 867 562,39 zł z ustawowymi odsetkami, oddalono powództwo w pozostałej części i orzeczono o kosztach procesu, w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda 103 879,46 zł z ustawowymi odsetkami, oddalił powództwo w pozostałej części, orzekł o kosztach procesu, oddalił apelację pozwanej w pozostałej części i apelację powoda w całości oraz orzekł o kosztach postępowania odwoławczego. Powód zaskarżył wyrok w całości, a wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłance przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Pozwana zaskarżyła natomiast wyrok w części uwzględniającej powództwo i wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparła - jak wynika z treści uzasadnienia wniosku - na przesłance przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jursprudencji (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania

przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołując się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążących Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

Nie zachodzi wskazana we wniosku powoda o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Powołanie się na tę przesłankę wymaga - jak wyjaśniono w orzecznictwie - wykazania, że zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań lub dociekań. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004 r., nr 3, poz. 49). Uzasadnienie omawianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera - w konfrontacji z motywami rozstrzygnięcia - przekonujących argumentów, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone z naruszeniem przepisów prawa (art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 382 k.p.c.), uzasadniającym oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w wyżej przedstawionym rozumieniu.

Ponadto skarga kasacyjna powoda w części, w jakiej zaskarżonym wyrokiem powództwo zostało uwzględnione i oddalona apelacja pozwanej podlegała odrzuceniu, ponieważ nie zachodzi w tym zakresie pokrzywdzenie (*gravamen*) powoda tym rozstrzygnięciem (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108).

Nie zachodzi również wskazana we wniosku pozwanej przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Odwołanie się do przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02 (nie publ.) - wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita wykładnia wywołuje wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie. Przez tę rozbieżność - jak wynika z postanowienia Sądu Najwyższego w postanowieniu z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15 (OSNC 2016, nr 2, poz. 29) - należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach

faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Jest zatem oczywiste, że rozbieżności tej nie ma w sytuacji, w której sądy wysnuwają odmienne wnioski prawne, a następnie wydają różne orzeczenia w sprawach o różnym podłożu faktycznym, przy braku tożsamyh lub bardzo zbliżonych ustaleń faktycznych albo przy zasadniczo innych żądaniach i zarzutach stron.

Rozumianej w wyżej przedstawiony sposób przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie odpowiada potrzeba wykładni art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. w zakresie wskazanym w punkcie IV.1 i 2 skargi kasacyjnej. Skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów, że nie chodzi tylko o zwykłe wątpliwości interpretacyjne, dające się usunąć w procesie sądowego stosowania prawa w postępowaniu przed sądami powszechnymi, ale o wątpliwości w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. kwalifikowane, których usunięcie wymaga ingerencji Sądu Najwyższego. Uzasadnienie wniosku nie zawiera też przekonujących argumentów, że podnoszona rozbieżność w orzecznictwie jest istotna i że wyraża się odmiennością rozstrzygnięć wydanych w takich samych lub bardzo podobnych okolicznościach faktycznych i prawnych. Ponadto uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie potwierdza przekonania skarżącej, że stwierdzenie czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na utrudnianiu dostępu do rynku, mimo przytoczenia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 244/14, zostało oparte na domniemaniu; przeczą temu obszerne rozważania Sądu dotyczące tego czynu.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398⁶ § 2, art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 98 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.

jw

kc